

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

**BAROKOWY OŁTARZ GŁÓWNY
Z KOŚCIOŁA FILIALNEGO P.W.CHRYSTUSA KRÓLA
W DROZDOWIE**

**OPRACOWANIE: MGR IWONA KRÓL
KONSERWATOR MALARSTWA I RZEŻBY POLICHROMOWANEJ
NR DYPL. 1247 UMK TORUŃ**

GDYNIA 12.07.2021

OBIEKT:

Ołtarz o formie architektonicznej, dwukondygnacyjny, z predellą osadzoną na wtórnej, murowanej mensie. Retabulum z rzeźbioną sceną Ukrzyżowania na tle malowanego pejzażu, flankowane dwiema kręconymi kolumnami przeplatane wicią i winną latoroślą. Po obu stronach znajdują się uszaki złożone z liści akantu i litery C. Po scenę Ukrzyżowania umieszczony jest owalny poziomy medalion ujęty w ornament z liści akantu i rozetki. Na tle uszaków- pełno postaciowe rzeźby św. Piotra i Pawła.

Retabulum zwieńczone jest profilowym gzymsem zdobionym fryzem z liści akantu.

Druga kondygnacja z obrazem Chrystusa Zmartwychwstałego ujętym w szeroką ramę, dekorowaną dwoma rzędami rzeźbionych kampanulli. Rama flankowana podwójnymi kolumnienkami i uszakami z liści akantu, zwieńczona Okiem Opatrzności w poziomym owalnym medalionie otoczonym rzeźbionym ornamentem z liści akantu. Po bokach drugiej kondygnacji znajdują się figury siedzących putt.

W predelli – obraz Ostatnia Wieczerza z rzeźbionymi rzędami kampanulli po bokach.

Kolorystyka wtórna: czerwienie, szarości, zielenie, złocenia. Szaty białe, karnacje, złocenia.

Wymiary ogólne : 4,5 m x 2,60 m

Czas powstania: XVIII w.

Nr. inw. : 42, nowy- B-484, Dec. z dn. 16.07.1969

STAN ZACHOWANIA OBIEKTU

Ołtarz był poddany dawniejszym naprawom i odnawianiu polichromii, przemalowany.

Drewno:

Drewno konstrukcji zaatakowane przez owady i pleśń. Widoczne są liczne otwory wylotowe i działalność owadów w postaci wysypywania się mączki drzewnej. Konstrukcja osłabiona. Drewno elementów rzeźbionych mocno zniszczone, osłabione przez owady. Profile gzymśów uszkodzone, z ubytkami formy i pęknięte. Rozeschnięcia, szczeliny. Inne ubytki drewna mają charakter mechaniczny. Występują braki form snycerskich np. ubytki form akantu w uszakach, braki i wtórne atrybuty świętych.

Polichromia:

Powierzchnia silnie zabrudzona powierzchniowo. Polichromia oryginalna jest przemalowana na całej powierzchni konstrukcji, profilach rzeźbach i elementach dekoracyjnych.

Wtórne złocenia wykonane są szlagmetalem i brązą.

Warstwy oryginalne i wtórne w wielu partiach odspajają się od podłoża. W większości miejsc razem z warstwą zaprawy – szczególnie w miejscach złocień i srebrzeń.

Obrazy ołtarzowe w predelli i zwieńczeniu – olejne na płótnie. W zwieńczeniu płótno nałożone na płytę drewnianą. Stan płótna będzie można dokładniej ocenić po demontażu.

Lico zabrudzone powierzchniowo. Widoczne spaczenia i zniszczenia płótna szczególnie w dolnej krawędzi obrazu w nastawie. Warstwa malarska słabo skonsolidowana, pozbawiona spoiwa, widoczne nieliczne przetarcia do zaprawy o charakterze mechanicznym oraz wtórne retusze. Tło sceny głównej Ukrzyżowania – silnie przemalowane lub wtórne.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Demontaż ołtarza.
2. Zabezpieczenie elementów polichromii przed transportem.
3. Usunięcie luźnych zanieczyszczeń powierzchniowych.
4. Wykonanie odkrywek polichromii we wszystkich częściach obiektu.
5. Dezynsekcja i dezynfekcja drewna – chemicznie poprzez nasączenie preparatem 3V3 i sezonowanie w folii.
6. Usunięcie wtórnych warstw przemalowań oraz zdegradowanych warstw oryginalnych podkładów z całej powierzchni ołtarza po wykonaniu prób oczyszczania.
7. Wzmocnienie osłabionych części drewna – impregnacja w roztworze Paraloidu B- 72 w ksylenie lub dowanolu.
8. Konsolidacja odspojonych warstw polichromii – polialkohol winylu, BeVa.
9. Uzupelnienie ubytków drewna poprzez kitowanie i flekowanie, sklejenie pęknięć.
10. Dorobki brakujących elementów w drewnie lipowym.
11. Uzupelnienie i rekonstrukcja zapraw.
12. Retusz polichromii oryginalnej w miejscach zachowanych warstw.

13. Uzupelnienie warstwy malarskiej i rekonstrukcja w miejscach nie zachowanej lub zachowanej śladowo.
14. Rekonstrukcja złoczeń w technice oryginalnej – złoto płatkowe na mixtion – według pierwotnych śladów występowania.
15. Konserwacja obrazów ołtarzowych:
  - oczyszczenie lica i odwrocia z zabrudzeń powierzchniowych,
  - usunięcie wtórnych napraw z odwroci obrazów,
  - prostowanie płócien,
  - sklejenie uszkodzeń płótna – ewentualnie dublaż w przypadku rozległych uszkodzeń i silnego osłabienia płócien (BeVa 371, płótno Iniane),
  - punktowanie warstwy malarskiej w miejscach ubytków i przetarć metodą naśladowczą,
  - założenie werniksu końcowego.
16. Montaż poszczególnych elementów ołtarza, transport.
17. Montaż obiektu w kościele.
18. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.